

Apteekkien ammattieettinen neuvottelukunta

EETTINEN PÄHKINÄ 1/1999

LAPSEN ASTMALÄÄKKEET VS. HOMEOPAATTISET VALMISTEET

Eettisenä pätkinä neuvottelukunta on käsitellyt apteekista tulleen kysymyksen oikeasta menettelytavasta seuraavassa tapauksessa.

Lastenlääkäri oli määrännyt pienelle astmaa sairastavalle lapselle astmalääkkeet. Äiti oli käynyt lapsen kanssa myös homeopaatin vastaanotolla. Apteekissa äidillä oli mukanaan sekä lastenlääkärin kirjoittamat lääkemääräykset että homeopaatin hoito-ohjeet. Äiti jätti lunastamatta astmalääkkeet, mutta osti homeopaattiset valmisteet. Farmaseutti koki tilanteen erittäin ongelmalliseksi. Mikä olisi ollut eettisesti oikea toimintatapa.

Neuvottelukunnan käsityksen mukaan eettisesti ainoa oikea tapa toimia on puuttua asiaan ja pyrkiä varmistamaan lapsen turvallisuus.

Lastensuojelulain (683/83) 40 §:n mukaan mm. sosiaali- ja terveydenhuollon palveluksessa olevalla henkilöllä on velvollisuus viipymättä tehdä ilmoitus sosiaalilautakunnalle, jos hän virkaa tai tointa hoitaessaan on saanut tietää ilmeisestä perhe - ja yksilökohtaisen lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta. Jos siis on ilmeistä, että lapselle aiheutuu vakava vaara lääkkeiden poisjättämisestä, tulee apteekkihenkilökunnan ottaa yhteyttä sosiaalilautakuntaan.

Tämä menettelytapa ei varmasti useimmissa tapauksissa ole ensisijainen. Apteekissa kannattaisi pyrkiä selvittämään lapsen tilanne; onko lääkitys vasta käynnistymässä vai onko kotona mahdollisesti vielä lääkkeitä jäljellä. Mitä oireita lapsella on ollut ja mistä ne tulevat. Äidiltä pitäisi tiedustella, onko hän tietoinen astmalääkityksen merkityksestä, ja kertoa hänelle mahdollisista seurauksista, jos lääkitys jätetään lapselle antamatta. Tilanteen niin vaatiessa on äidille kerrottava myös apteekin velvollisuudesta ilmoittaa asiasta viranomaisille.

Astmalasten vanhempia askarruttavat usein lääkkeiden sivuvaikutukset. Tätä pelkoa tulisi apteekissa hälventää asianmukaisella informaatiolla. Äitiä voi pyytää ottamaan yhteyttä myös homeopaattiin: homeopaattisia lääkkeitähän käytetään pitkäaikaissairauksissa yleensä aina tukihoitona, eikä asiansa osaava homeopaatti koskaan kehota jättämään lääkärin määräämää lääkitystä ottamatta.

Jos homeopaatti on antanut lääkärin ohjeista poikkeavia neuvoja, voidaan häntä epäillä laittomasta terveydenhuollon ammatinharjoittamisesta ja ilmoittaa asiasta poliisille.

Jos asia jää vaivaamaan mieltä, voi apteekista ottaa myöhemmin yhteyttä asiakkaaseen esimerkiksi puhelimitse ja kysyä tilannetta.

Eettisiä ongelmatilanteita voi lähettää neuvottelukunnan pohdittavaksi joko toimittamalla ne suoraan neuvottelukunnan jäsenille, asianomaisiin liittoihin tai sähköpostitse neuvottelukunnan sihteeriille osoitteella sirpa.peura@apteekkariliitto.fi.